

SOL EFFICIT UT OMNIA FLOREANT

AV ODD KLINGENBERG

Den 23. august 1933 drog jeg til Tyvoll til lappfogd Bagaas for sammen med ham å foreta befarings av endel av Hyllingdistriktet hvor det kunde være hensiktsmessig å treffe foranstaltninger mot svenskrens beiting i Hyllingdistriktet, i første rekke ved bygning av rengjerde. Min hustru fulgte med på turen, idet det var vår akt etter at den embedsmessige befarings av Hyllingdistriktet var avsluttet, å gjøre turen over fjellet til Stuedal.

Efter deilig middag og hvil i lappfogdens og hustrus gjestfrie hjem, kjørte vi i automobil efter Aursundveien til tollstasjonen Vauldalen. Vi kom dit nevnte dag kl. ca. 16, og allerede kl. 17 var vi på vandring op i renbeitedistriktet. Vi drog så langt nordover at vi så inn til Hyddkroken.

De naturlige forhold er slik at det uten gjerde er uråd å holde svenskren borte fra Norge og norsk ren borte fra Sverige. Det eneste som kan hjelpe for dette er et passende gjerde. Det største behov for beskyttelse mot svenskren vil kunne dekket ved at gjerde bygges fra Dalvolkskaft Røs (150) langs grensen til Haftorstøt Røs (151), eller helst frem til Hyddsjøen. Det neste må være å sette gjerde fra Hyddsjøen nordover en 6—10 km. Gjerdet bør følge grensen. Den nærmere begrunnelse for dette standpunkt kan formentlig ikke interessere leserne i almindelighet.

Befaringen nevnte ettermiddag foregikk delvis i regn, men ikke i slikt at man blev synderlig plaget av det. Vi hadde ganske klar utsikt langt inn i Sverige og til Aursunden, Hyllingen, Rien m. fl. og mot Sylene og Vigelfjellene. Vi gikk nesten den hele

tid efter en slags setervei. Men der var nu myrhull som måtte passeres og som så ut som om de hadde bragt et lass i slik stilling at «kjøringen blev med lasset op og ned», som en venninde av oss uttrykte sig. Det er nu imidlertid ikke et strøk som venter noen veiplan løst, så det blir vel sådan for den som er nødt til å kjøre der utenfor vintertid. Om vinteren frembyr de flate fjellstrekninger naturligvis de aller beste vilkår for lett fremkomst i noenlunde vær, men sannelig frembyr de samme sletter muligheten for særdeles strabasiose, undertiden livsfarlige marsjer i fjellet. Derom gies mangfoldige beretninger fra krigs- og fredstider. Av mennesker er det bare samene som klarer Rørosviddene under alle slags forhold. Nu var det nesten stille med litt varm, god sommerregn, mildt og godt og trygt, og da er det bare herlig å ferdes i fjellet.

Vi kom tilbake til Vauldalen efter en ca. 3½ times tur, fikk stelt oss, og fikk så herlig fjellkost, ørret, til kvelds. Neste morgen startet vi med bil til Myrmoen, og tok bilen videre frem til Storelvevold. Fra Myrmoen og innover er nu veien ikke rar; der skal adskillig øvelse til å klare bilkjøring på slik vei, men vår mann greide det utmerket, og frem kom vi uten forsinkelser. Så tok vi fatt på fjellvandringen. Vi fikk vite at der ikke var folk hjemme på Fjeldheim, en fjellgård som eies av samer, men ikke langt derfra bor samene A. med hustru og datter. Dit kom vi. Et nydelig lite gårdsbruk, pene og velstelte hus. Som alltid hos samene var vi hjertelig velkomne og gjestfriheten var stor. De hadde der oppe skutt en av sine rener, da de trengte kjøtt. Vi fikk demonstrert hvordan de forskjellige deler av dyret utnyttes. Alt utnyttes undtagen hornene; endog klovene, til sylte, som vi bruker griselabber. Alt arbeide utfører samene nitid. Det er så pent gjort enten det gjelder å berge føde eller nyttiggjøre sig skinn eller forferdige husgeråd. Særlig i treskjærekunst så vi prøver på fin-fint arbeide utført av fru A.s far.

A. lovet å følge oss og bære sekken over til Stuedal. Vi tok farvel med lappfogden og startet i det herligste solskinn; alt hadde fått høstens farver, fra glødende rødt til dypt blått, sterkt grønt, og brunt som grundtone. Hele naturen var som klædd i en stasdrakt, høitidsdrakt. Den hadde tatt bunaden på. Det er

Stuggudal.

Fot. L. Sivertsen.

en fin fjellovergang denne her over til Stuedal. Den er lett å gå. Vi tok ikke den vanlige ruten, men gikk nedom Langen. Kommen op i høiden igjen, holdt vi rast i solskinet ved en klar og frisk fjellbekk. Neppe mange stunder gir mere av velvære enn en rast efter en passende gang i fjellet. Vi tilfretsstillet sult og tørst med fjellet som spisesal. Vi hvilte i det herligste lyng og moseteippe; vi lot solen skinne på oss og blev lik hin vismann som ikke hadde sterkere behov. Efter den deilige hvil følte fjellvandringen dobbelt lett i den underskjønne natur.

Utsikten fra høiden ned mot Stuesjø og mot syd er overordentlig vakker. Hvor ofte hender det ikke når man reiser i Norges land, og ikke minst i Sør-Trøndelag at man overveldes av naturens skjønnhet og spør sig selv og sine ledsagere om de har sett noe skjønnere enn det som utfoldes for ens øine. Kraftige, store fjell, tildels ragende høie og spisse mot sky, tildels veldige og svære så man minnes de gamle fedrelandssanges ord om Norges klippeborge, og så midt imellem dette de vakreste grønne lier, de herligste skoger og med blinkende vann iblandt! Eller — en styggværsdag når skodden kommer drivende, sten-

ger utsikten og gjør opholdet i fjellet farlig, og så der plutselig bryter en solstråle igjennem, og man igjen får øie på all den vidunderlige skjønnhet fjellet gir; det er som om jord og himmel skapes på ny.

Vi kom vel frem til Stuedal, blev festlig og hjertelig mottatt av Ole Stuggudal og hustru. Neste dag foretokes en befaring av den nye veien til Løvøen.

Tydal kommune holdt i den anledning en middag på Vækterstua, hvorunder veianlegget som sådant med rette rostes i høie toner, og hvorunder der blev sterkt fremhevet hvad betydning veien har for bygden. Særlig anerkjennende ord falt til Ole Stuggudal som har drevet saken om veianlegget frem til løsning.

Efter et gjestfritt og hyggelig samvær bar det hjemover med automobil til byen. Vi kom hjem i god tid ut på eftermiddagen; turen fra Stuesjøen til byen tok 4 timer. Det var i gamle dager minst 2 døgnns reise med hesteskyss. Kommunikasjonene bedres og meget vil forandres ved dem, således også fjellbondens kår og kulturdrag i hans verden som ennå minner om gamle dager. Det må vel være på det rene at utviklingen er til folkets gavn, mer kan nyttes av dyrkbar jord, lettere avsetning for landbonæringenes produkter. Meget av det som gjør det så vidunderlig å komme ut i distriktene blir også anderledes, på sin vis bedre og bedre, men — anderledes.